

natuurtoets

Quickscan herinrichting Vechtpark deelgebied 5, Hardenberg

Beoordeling in het kader van natuurbeleid- en wetgeving

Opdrachtgever

Waterschap Vechtstromen

Status

Definitief

Emmastraat 16
8011 AG Zwolle

T (038) 423 64 64
E info@ecogroen.nl
I www.ecogroen.nl

Colofon

Titel

Quickscan herinrichting Vechtpark deelgebied 5, Hardenberg

Subtitel

Beoordeling in het kader van natuurbeleid- en wetgeving

Projectcode	Datum	Status
16-069-1	18 mei 2016	Definitief

Auteur(s)

H. (Harma) Scholten

Tweede lezer

M. (Marco) van der Sluis

Opdrachtgever

Waterschap Vechtstromen

© Ecogroen bv

Alles uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt, mits onder vermelding van bron en status.

Scholten, H. (2016). Quickscan herinrichting Vechtpark deelgebied 5, Hardenberg. Beoordeling in het kader van natuurbeleid- en wetgeving. Rapport 16-069-1. Ecogroen bv Zwolle.

Inhoud

Samenvatting	4
1. Inleiding	1
1.1 Aanleiding en doelstelling	1
1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen	1
1.3 Algemene opzet onderzoek	2
2. Gebiedsbescherming	3
2.1 Natuurbeschermingswet	3
2.2 Natuurnetwerk Nederland	3
2.3 Overige natuurgebieden	5
3. Flora- en faunawet	6
3.1 Onderzoeksmethode	6
3.2 Flora	6
3.3 Zoogdieren	7
3.4 Broedvogels	9
3.5 Vissen	11
3.6 Amfibieën	12
3.7 Overige soortgroepen	12
4. Geraadpleegde bronnen	13
Bijlagen	
Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving	
Bijlage 2 - Verspreidingskaarten	

Samenvatting

Aanleiding en doelstelling

In opdracht van Waterschap Vechtstromen heeft Ecogroen een natuurtoets uitgevoerd in verband met de beoogde herinrichting van een gebied langs de Vecht bij Hardenberg in het kader van project 'Ruimte voor de Vecht'.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en het NNN-beleid verplichten vooraf te toetsen of ruimtelijke ingrepen of activiteiten conflicteren met aanwezige beschermde plant- en diersoorten en habitats. In het voorliggende onderzoek vindt, ten behoeve van de onderbouwing van ruimtelijke planvorming, toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en gebiedsgerichte natuurbescherming.

Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Het onderzoeksgebied ligt aan de zuidkant van Hardenberg en wordt globaal omgeven door de N343 (Twenteweg), Bruchterweg en het Sumpelpad (fietspad). Het gebied wordt doorsneden door de Vecht met aan weerszijden landbouwgronden. Verder liggen verspreid onder andere bebouwing, bosjes, een oude rivierarm en een natuurtuin (Natuuractiviteitencentrum de Koppel) in het onderzoeksgebied. Het gebied is circa 180 hectare groot.

Het onderzoeksgebied wordt (her)ingericht als natuur. Hierbij worden stenen uit de oevers van de Vecht verwijderd, de oeverzone langs de Vecht vergraven en het maaiveld op enkele plekken verlaagd. Verder worden recreatieve voorzieningen aangelegd in vorm van struinpaden en simpele uitkijpunten. Aanwezige boselementen en oude rivierarmen blijven gehandhaafd.

Effectbeoordeling beschermde gebieden

- Gezien de afstand tot omliggende Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten en de aard van de (tijdelijke) werkzaamheden worden negatieve effecten op beschermde waarden van Natura 2000-gebieden en Beschermde Natuurmonumenten uitgesloten;
- Door het realiseren van project 'Ruimte voor de Vecht' wordt invulling gegeven aan het EHS-streefbeeld voor het Vechtdal. De herinrichting van het onderzoeksgebied is gericht op het versterken van (potentieel) aanwezige natuurwaarden. Negatief effect op de EHS wordt uitgesloten;
- Het onderzoeksgebied ligt niet in of nabij gebied met bijzondere natuurwaarden buiten de EHS, zoals ganzenfoerageergebied of weidevogelgebied, waardoor vervolgstappen niet aan de orde zijn.

Effectbeoordeling beschermde soorten

- In het onderzoeksgebied is het voorkomen van de juridisch zwaarder beschermde Steenanjer en Lange ereprijs bekend (beide opgenomen op tabel 2 van de Flora- en faunawet). Daarnaast zijn enkele laag

beschermde soorten van tabel 1 en soorten van de Rode Lijst in het onderzoeksgebied en directe omgeving te verwachten;

- Vaste verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet te verwachten in het onderzoeksgebied. Wel is de Vecht geschikt als vliegroute voor Water- en Meervleermuis en het (verhoogde) fietspad als vliegroute voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger;
- Otter (Ffwet tabel 3) gebruikt de brede wateren in het onderzoeksgebied als foerageergebied;
- Verblijfplaatsen van overige juridisch zwaar beschermde grondgebonden zoogdieren worden op basis van veldonderzoek, terreinkenmerken en bekende verspreidingsgegevens niet verwacht. Diverse laag beschermde soorten van tabel 1 zijn wel aangetroffen/ te verwachten;
- In het onderzoeksgebied is één jaarrond beschermde nestplaats van Buizerd aanwezig. Verder zijn diverse algemeen voorkomende broedvogelsoorten in het onderzoeksgebied aanwezig en te verwachten;
- Bittervoorn (Ffwet tabel 3) is aanwezig in de Vecht en aantakend wateren. Grote modderkruiper (Ffwet tabel 3) alleen in de oude rivierarm. Ook Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad (beide Ffwet tabel 2) zijn te verwachten in het onderzoeksgebied. Overige zwaarder beschermde vissoorten zijn niet aangetroffen/ te verwachten in het onderzoeksgebied;
- Verblijfplaatsen van juridisch zwaarder beschermde amfibieën zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het onderzoeksgebied verwacht. Wel zijn diverse laag beschermde soorten van tabel 1 in het onderzoeksgebied en directe omgeving te verwachten;
- Verblijfplaatsen van beschermde reptielen, ongewervelden en weekdieren zijn niet aangetroffen en worden op basis van biotoopkenmerken en bekende verspreidingsgegevens ook niet in het onderzoeksgebied verwacht.

Eindconclusies en aanbevelingen

- Het project heeft geen effecten op beschermde gebieden. Er zijn geen vervolgstappen ten aanzien van gebiedsgerichte bescherming nodig;
- Aanvullend onderzoek is noodzakelijk voor Beekrombout (beschermde in de nieuwe Wet Natuurbescherming), indien de werkzaamheden (deels) na 1 januari 2017 worden uitgevoerd. Ook voor Lange en Steenanjer ereprijs is aanvullend onderzoek noodzakelijk/ gewenst. De beste periode van uitvoering is eind mei-begin juni;
- Voor Bittervoorn dient formeel ontheffing Flora- en faunawet aangevraagd te worden, omdat er schadelijke werkzaamheden plaatsvinden in het watermilieu van de Vecht. Dit is overigens alleen van toepassing wanneer werkzaamheden in 2016 uitgevoerd worden. De beschermingsstatus van Bittervoorn vervalt per 1 januari 2017;
- Afhankelijk van het precieze beoordelingskader in de nieuwe Wet Natuurbescherming is mogelijk het aanvragen van ontheffing voor Beekrombout aan de orde (indien aanwezig);
- Ten aanzien van Steenanjer, Lange ereprijs, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad volstaat het werken volgens de randvoorwaarden uit een goedgekeurde gedragscode zoals de Gedragscode voor Waterschappen (Unie van Waterschappen 2012). Van belang is om de maatregelen die nodig zijn voor deze soorten vast te leggen in een ecologisch werkprotocol, zodat aantoonbaar gewerkt wordt conform de toe te passen gedragscode. Dit is overigens alleen van toepassing wanneer werkzaamheden in

2016 uitgevoerd worden. De beschermingsstatus van Steenanjer, Lange ereprijs, Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad vervalt per 1 januari 2017;

- Aantasting van de vliegroute van vleermuizen dient voorkomen te worden door de werkzaamheden uit te voeren buiten de actieve periode van de soort (december t/m maart) of door lichtverstoring tot een minimum te beperken;
- Verstoring van Buizerd dient voorkomen te worden door werkzaamheden buiten het broedseizoen van de soort (van februari tot en met augustus) uit te voeren of door voldoende afstand (75 meter) tot de nestplaats te houden. Verder dienen geen nieuwe (struin)paden gesitueerd te worden binnen een zone van 75 meter van de nestlocatie;
- Werkzaamheden die broedbiotopen van alle aanwezige vogels verstoren of beschadigen dienen te allen tijde te worden voorkomen. Dit is voor de meeste soorten mogelijk door gefaseerd te werken en de uitvoering in elk geval op te starten in de periode voor half maart en na eind juli of het onderzoeksgebied te controleren op broedende vogels en nesten binnen de invloedssfeer van de plannen. Voor het broedseizoen wordt geen standaardperiode gehanteerd, maar is het van belang of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

In het kader van project 'Ruimte voor De Vecht' wordt de Vecht ontwikkeld tot een halfnatuurlijke laaglandrivier. Hierbij krijgt de rivier onder andere een nieuwe meandering en extra nevengeulen. In Hardenberg wordt project Vechtpark gefaseerd uitgevoerd. Binnen voorliggend onderzoek worden de plannen in het meest zuidelijke deel van het Vechtpark (deelgebied 5) beoordeeld.

De Flora- en faunawet, Natuurbeschermingswet 1998 en Provinciaal natuurbeleid verplichten vooraf te toetsen of activiteiten conflicteren met aanwezige beschermde natuurwaarden (zie voor toelichting op natuurwetgeving bijlage 1). Waterschap Vechtstromen heeft Ecogroen bv gevraagd een quickscan natuurtoets uit te voeren ten behoeve van de herinrichting van Vechtpark deelgebied 5. In voorliggende rapportage worden de consequenties van de geplande ingrepen in beeld gebracht en vindt toetsing plaats aan de Flora- en faunawet en vigerend gebiedsgericht natuurbeleid.

1.2 Huidige situatie en voorgenomen ontwikkelingen

Locatie

De locatie van de voorgenomen werkzaamheden ligt aan de zuidkant van Hardenberg en wordt globaal omgeven door de N343 (Twenteweg), Bruchterweg en het Sumpelpad (fietspad over de stuw in de Vecht; zie figuur 1.1). Het gebied wordt doorsneden door de Vecht met aan weerszijden landbouwgronden. Verder liggen verspreid onder andere bebouwing, bosjes, een oude rivierarm en een natuurtuin (Natuuractiviteitencentrum de Koppel) in het onderzoeksgebied. Het gebied is circa 40 hectare groot.

Figuur 1.1. Ligging onderzoeksgebied.

Ontwikkeling

Met het oog op waterveiligheid krijgt de rivier de Vecht meer ruimte om water te kunnen bergen. In totaal kan in het Vechtpark ruim 500.000 m³ extra ruimte voor waterberging worden gemaakt. Het onderzoeksgebied wordt ingericht als natuur. Stenen in de oevers van de Vecht zullen verwijderd worden, de oeverzone langs de Vecht wordt vergraven en het maaiveld zal op een aantal plekken verlaagd worden. Verder wordt een aantal recreatieve voorzieningen aangelegd in vorm van struinpaden en langs de randen van het gebied worden simpele uitkijkpunten gemaakt. Aanwezige bouselementen en oude rivierarmen blijven gehandhaafd.

1.3 Algemene opzet onderzoek

Voorliggende rapportage is gebaseerd op een veldbezoek (11 maart 2016), bekende verspreidingsgegevens en ecologische principes. Uit de verzamelde informatie volgt een beschrijving van de verwachte effecten van de geplande ruimtelijke activiteiten op beschermde gebieden (hoofdstuk 2) en soorten (hoofdstuk 3). Daarnaast is beschreven welke mitigerende (verzachtende of inpassings-) maatregelen nodig zijn om overtreding van de Flora- en faunawet te voorkomen. Bij de beoordeling wordt ook een doorkijk gegeven naar de nieuwe Wet Natuurbescherming die naar verwachting op 1 januari 2017 in werking treedt (zie kader 1.1).

Kader 1.1: nieuwe Wet Natuurbescherming

De nieuwe Wet Natuurbescherming vervangt de Boswet (1961), de Flora- en faunawet (1998 en 2002) en de Natuurbeschermingswet 1998 (2005). Verwacht wordt dat de wet in werking treedt op 1 januari 2017. Taken en verantwoordelijkheden worden zoveel mogelijk bij provincies neergelegd, overeenkomstig het uitgangspunt 'decentraal tenzij'. Provincies krijgen ook (meer) bevoegdheid bij het benoemen van beschermde soorten. Verwacht wordt dat de grootste veranderingen zullen optreden in het onderdeel flora en fauna. Er kunnen wijzigingen optreden in de lijsten met beschermde soorten waardoor soorten afvallen, maar mogelijk ook toegevoegd worden. Ten aanzien van gebiedsbescherming (Natura 2000) worden geen veranderingen verwacht.

2. Gebiedsbescherming

2.1 Natuurbeschermingswet

*In de **Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet)** is de bescherming van Vogel- en Habitatrichtlijn-gebieden (Natura 2000-gebieden) en Beschermd Natuurmonumenten ondergebracht. Beoordeeld dient te worden of ingrepen/activiteiten in of in de nabijheid van deze gebieden significant negatieve effecten kunnen hebben op de aangewezen waarden en instandhoudingsdoelen van deze gebieden.*

Het onderzoeksgebied ligt niet binnen begrenzing van Natura 2000-gebied of Beschermd Natuurmonument. Meest nabij gelegen Natura 2000-gebied en Beschermd Natuurmonument ligt op ruim 6 km ten zuidwesten van het onderzoeksgebied. Op basis van de afstand en aard van de (tijdelijke) werkzaamheden wordt negatief effect op beschermde waarden van Natura 2000-gebieden en Beschermd Natuurmonumenten op voorhand uitgesloten.

2.2 Natuurnetwerk Nederland

*De bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen **Ecologische Hoofdstructuur (EHS)**) komt voort uit de **Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte**. Voor nieuwe ontwikkelingen binnen het NNN geldt een 'nee, tenzij'-afweging. Dit houdt kortweg in dat significante aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN niet toegestaan is, tenzij er sprake is van het ontbreken van reële alternatieven en redenen van groot openbaar belang. In dat geval is mitigatie en compensatie vereist. Aangetoond moet worden dat door de plannen de wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN per saldo niet significant aangetast worden.*

Het Natuurnetwerk Nederland is een aaneenschakeling van gebieden waar natuurkwaliteit en –behoud voorop staan. Het netwerk is opgebouwd uit kerngebieden, natuurontwikkelingsgebieden en verbindingzones. Het beleid ten aanzien van de NNN is in het Besluit Algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) vastgelegd. Volgens het Barro dienen effecten van werkzaamheden in NNN getoetst te worden wanneer er van het bestemmingsplan wordt afgeweken. In Provincie Overijssel wordt nog steeds het begrip EHS gehanteerd. In de Overijsselse Omgevingsverordening is de EHS begrensd en zijn regels opgenomen voor bescherming van de EHS.

Situatie

Het onderzoeksgebied ligt binnen de gebieden 'Zone ondernemen met natuur en water buiten de EHS', 'Nieuw te realiseren natuur, netto begrensd', 'Bestaande natuur' en 'Bestaande natuur, water' (zie figuur 2.1 op de volgende pagina). Binnen 'Zone ondernemen met natuur en water buiten de EHS' staat het wederzijds versterken voorop: natuur en landschap kunnen bijdragen aan het economisch floreren van ondernemingen en ondernemingen dragen bij aan de versterking van de kwaliteit van natuur, water en landschap. In tegenstelling tot de EHS heeft de provincie voor de zone ONW geen concrete doelen vastgesteld voor natuur of landschap.

Effectbeoordeling

Aangenomen wordt dat voor het realiseren van de plannen bestemmingswijziging aan de orde is. Effecten dienen te worden beoordeeld.

De beoogde ontwikkeling is gericht op het versterken van (potentieel) aanwezige natuurwaarden: het project 'Ruimte voor de Vecht' geeft invulling aan het streefbeeld zoals beschreven in de wezenlijke kenmerken en waarden voor het Vechtdal (zie kader 3.1).

Figuur 2.1 Ligging onderzoeksgebied (rood omlinjende figuur) in relatie tot de Bestaande natuur, water (blauw), Bestaande natuur (lichtgroen), Nieuw te realiseren natuur, netto begrensd (donkergroen) en Zonen ondernemen met natuur en water buiten de EHS.

Kader 3.1: Streefbeeld Vechtdal

De belangrijkste doelen voor natuur en landschap in het Vechtgebied zijn:

- Het ontwikkelen van een halfnatuurlijke laaglandrivier. Daarbij horen natuurlijker rivierprofielen, nevengeulen, erosie en sedimentatie, overstroming en zandafzetting in de uiterwaarden en rivierduinvorming. Hiervoor worden de stenen zoveel mogelijk uit de oevers gehaald. Referentiebeelden zijn te vinden in het riviersysteem van de Hase, de Lippe en Ems (Duitsland) en enigszins in het systeem van de Allier (Frankrijk);
- Ontwikkelen van rust en foerageerplaatsen voor winter- en trekvogels;
- Het ontwikkelen van de riviergebonden grazige vegetaties (of anders gezegd het weer in ere herstellen van de "koeweidens en marsen"; beheertypen overstromingsgrasland (N12.04) of Vochtig hooiland (N10.02). Op de droge rivierduinen wordt gestreefd naar droge schraalgraslanden (N11.01), belangrijk hierbij is dat de inspoeling van meststoffen wordt verminderd;
- Vergroten van de variatie en structuur in de rivierdalen door ontwikkelen van struwelen, herstellen van oude meanders (natuurtype N0.02 Rivier), ontwikkelen van oobos (N14.01 Rivier- en beekbegeleidend bos) en aanleg van Poelen (L01.01) voor amfibieën;

- Het ontwikkelen van Nat schraalland (N10.01) en andere natte graslanden zoals Dotterbloem- en Kievitsbloemgraslanden (beheertype Vochtig hooiland N10.02) in afwisseling met rietland en Moeras (N05.01);
- De samenhang tussen de bestaande natuur/bosgebieden versterken door natuurontwikkeling in vooral het winterbed en zorgen voor voldoende rustgebieden.

Bron: Omgevingsverordening Provincie Overijssel (Provincie Overijssel 2015)

Er vinden geen wijzingen van bestemmingen plaats die leiden tot significante aantasting van reeds aanwezige of beoogde wezenlijke kenmerken en waarden, tot significante vermindering van de oppervlakte EHS of de samenhang tussen die gebieden. De plannen zorgen voor versterking van de kwaliteit van natuur, water en landschap in het onderzoeksgebied en zijn daarmee niet in strijd met het geformuleerde beleid voor de ONW of de EHS.

Bovendien zijn de aanlegwerkzaamheden van tijdelijke aard en worden deze zodanig uitgevoerd dat eventuele schade aan aanwezige natuurwaarden geminimaliseerd wordt (zie ook hoofdstuk 3). Significants negatief effect op wezenlijke kenmerken en waarden van de Overijsselse EHS of de ONW is daarmee uitgesloten.

2.3 Overige natuurgebieden

Buiten de bescherming van de Natuurbeschermingswet 1998 en de Ecologische Hoofdstructuur bevinden zich ook natuurgebieden bescherm middels provinciaal beleid, veelal beschreven in Omgevingsplannen of Streekplannen. In dit provinciale beleid is de bescherming van bijvoorbeeld ganzenfoeragegebied en weidevogelgebied uitgewerkt.

Het onderzoeksgebied ligt niet in gebied met bijzondere natuurwaarden buiten de EHS. Zo is er geen sprake van ganzenfoeragegebied of weidevogelgebied in het onderzoeksgebied of directe omgeving. Vervolgstappen zijn dan ook niet aan de orde.

3. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet verplicht om bij ruimtelijke ingrepen of andere nieuwe activiteiten, na te gaan of er negatieve effecten kunnen optreden op exemplaren of het leefgebied van beschermde plant- en diersoorten. Optredende negatieve effecten dienen zo veel mogelijk vermeden of geminimaliseerd te worden. Voor schade aan strikt beschermde soorten kan het noodzakelijk zijn om een ontheffing aan te vragen bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RvO) van het Ministerie van Economische Zaken.

3.1 Onderzoeksmethode

Voorliggende ecologische beoordeling is gebaseerd op een veldbezoek op 11 maart 2016, waarbij het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn onderzocht. Hierbij is aandacht besteed aan binnen de Flora- en faunawet beschermde soorten en met name aan de juridisch zwaarder beschermde soorten (Ffw tabel 2- en 3 soorten) die in het onderzoeksgebied of regio voor (kunnen) komen.

Tijdens het veldonderzoek is in kaart gebracht of potentiële horsten of nesten van jaarrond beschermde broedvogels en zijn bomen gecontroleerd op hun geschiktheid als vaste verblijfplaats voor vleermuizen (holten). Met het oog op (beschermde) vis- en amfibieënsoorten zijn de wateren steekproefsgewijs met een steeknet onderzocht. Daarnaast zijn de wateren, oevers en aanwezige landschapselementen als singels en ruigtestroken onderzocht op sporen van en geschikt biotoop voor beschermde soorten.

Naast de informatie uit het veldbezoek is gebruik gemaakt van bestaande literatuur. Het gaat hierbij om gegevens uit onderzoeken, actuele verspreidingsgegevens (NDFF) en ecologische atlanten. Ook is informatie opgevraagd bij lokale soortenexperts Ger Snaak (muizen) en Johan Poffers (vogels).

In onderstaande paragrafen worden de resultaten per soortgroep beschreven die in het onderzoeksgebied en de directe omgeving zijn aangetroffen of te verwachten.

3.2 Flora

Het veldbezoek is uitgevoerd in het vroege voorjaar, wat voor inventariseren van flora niet optimaal is. Op basis van de locatie, soortensamenstelling, bekende verspreidingsgegevens en expert judgement is echter wel een goede uitspraak te doen over de te verwachte soorten.

Beschermde soorten van tabel 2 en 3

Steenanjer en Lange ereprijs

Steenanjer (Ffw tabel 2 en RL kwetsbaar) is een soort van droge, zure graslanden en is een kenmerkende soort van het Vechtdal. De soort is bekend langs de randen van natuurtuin de Koppel (NDFF 2016). Mogelijk is de soort op meer plekken in het onderzoeksgebied aanwezig. Het gaat dan vooral om de hoger gelegen plekken (dijken en kaden). Lange ereprijs (Ffw tabel 2) komt voor op zonnige plaatsen op vochtige, matig voedselrijke, neutrale tot zwak zure zandgrond. In het onderzoeksgebied is zijn oude waarne-

mingen van de soort bekend langs een oude rivierarm en rond een (kwel)sloot langs de Twenteweg (NDFP 2016).

Door graafwerkzaamheden en het verlagen van het maaiveld kunnen er (potentiële) groeiplaatsen van Steenanjer en Lange ereprijs verloren gaan. Omdat geen vlakdekkend beeld beschikbaar is van de verspreiding van beide soorten en de bekende gegevens veelal gedateerd zijn, is nader onderzoek in juni-juli noodzakelijk om exacte groeiplaatsen vast te stellen. Dit is overigens alleen van toepassing als de werkzaamheden in 2016 worden uitgevoerd: na 1 januari 2017 vervalt de beschermingsstatus van beide soorten. Overigens is vanuit de zorgplicht wel gewenst om in 2017 ook mitigerende maatregelen te nemen voor Langere ereprijs (vergelijkbare maatregelen zoals nu nog verplicht is voor de soort: zie onderstaande tekst).

Voor het verwijderen van groeiplaatsen van Steenanjer en Lange ereprijs in 2016 geldt overigens een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits gewerkt wordt volgens de randvoorwaarden uit een gedragscode (bijvoorbeeld de Gedragscode voor Waterschappen). De belangrijkste randvoorwaarde bij uitvoering van de werkzaamheden is dat te verwijderen groeiplaatsen ruim uitgestoken worden en naar een plek met vergelijkbare condities worden verplaatst. Wel is van belang om de maatregelen die nodig zijn voor Steenanjer en Lange ereprijs vast te leggen in een ecologisch werkprotocol, zodat aantoonbaar gewerkt wordt conform de toe te passen Gedragscode.

Overige soorten

Op basis van terreinkenmerken, bekende verspreidingsgegevens en landgebruik zijn geen overige juridisch zwaarder beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied te verwachten. Ook plantensoorten die beschermd zijn in de nieuwe Wet Natuurbescherming worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en terreinkenmerken niet verwacht binnen het onderzoeksgebied (NDFP 2016).

Beschermde soorten van tabel 1 en soorten van de Rode Lijst

Zwanenbloem (Ffw tabel 1) is bekend in het onderzoeksgebied en er is geschikt biotoop aanwezig voor Gewone dotterbloem (Ffw tabel 1) in de noordwestelijk deel van het onderzoeksgebied. Verder zijn Karwij (RL bedreigd), Duits viltkruid (RL Ernstig Bedreigd) en Dwergviltkruid (RL Gevoelig) bekend in de natuurtuin De Koppel. Alleen groeiplaatsen van Zwanenbloem en Gewone dotterbloem zijn mogelijk in het gebied, aangezien natuurtuin De Koppel onveranderd blijft.

Voor laag beschermde plantensoorten (Ffw tabel 1) en soorten van de Rode Lijst geldt overigens bij ruimtelijke ingrepen automatisch vrijstelling van de verbodsartikelen van de Flora- en faunawet. Ook zijn schadebeperkende maatregelen juridisch gezien niet noodzakelijk.

3.3 Zoogdieren

Vleermuizen

Alle in Nederland voorkomende vleermuizen zijn strikt beschermd (Ffw tabel 3 en HR bijlage IV). Dit betekent dat verstooring of vernieling van verblijfplaatsen of het leefgebied (vliegroutes en foerageergebied) niet is toegestaan (zie kader 3.1).

Kader 3.1: Vleermuizen

Het leefgebied van de strikt beschermde vleermuizen (Ffw tabel 3 en HR bijlage IV) bestaat uit verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden. Van deze drie onderdelen genieten de verblijfplaatsen de hoogste bescherming. Verblijfplaatsen bevinden zich in donkere en voor vleermuizen bereikbare ruimten in bomen, huizen, kelders et cetera en kunnen aanwezig zijn in de vorm van kraamkolonies/zomerverblijven, baltslocaties/paarverblijven en winterverblijven.

Voor hun oriëntatie tijdens de trek van en naar hun verblijfplaats en foerageergebieden gebruiken vleermuizen veelal jaren lang dezelfde structuren. Vanwege dit traditiegetrouwe gedrag van vleermuizen vormen bepaalde lijnvormige structuren (bijvoorbeeld rijen woningen, watergangen en bomenrijen) een belangrijk onderdeel van een vliegroute. Wanneer alternatieve structuren ontbreken zijn dergelijke structuren 'onmisbaar' en zodoende beschermd.

Locaties waar insecten aanwezig zijn, bijvoorbeeld langs randen van bossen, bomenrijen of boven water zijn van belang als foerageergebied voor vleermuizen. Foerageergebied van vleermuizen geniet binnen de Flora- en faunawetgeving echter geen juridische bescherming, tenzij het onmisbaar is voor het voortbestaan van een populatie.

Vaste verblijfplaatsen

In het onderzoeksgebied ontbreken potentieel geschikte verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen door het ontbreken van bebouwing. Ook zijn geen bomen met holten of losse schors aangetroffen die kunnen dienen als vaste verblijfplaats voor boombewonende vleermuizen. Bosjes en bomen in het onderzoeksgebied blijven behouden. Er zullen dan ook geen bomen of bouselementen met potentie als verblijfplaats verdwijnen. Vervolgstappen ten aanzien van verblijfplaatsen van vleermuizen zijn niet aan de orde.

Vliegroutes

De Vecht is geschikt als vliegroute voor Water- en Meervleermuis. Daarnaast is het verhoogd liggende fietspad langs de noordgrens van het onderzoeksgebied geschikt als vliegroute voor Gewone dwergvleermuis en Laatvlieger. Het fietspad blijft bestaan in zijn huidige vorm, waardoor de eventuele functie als vliegroute niet wordt aangetast. De werkzaamheden in de Vecht beperken zich tot het verwijderen van stenen uit de oevers. De functie als geleidend element wordt niet aangetast, waardoor de functie als vliegroute niet verloren gaat. Aantasting van de vliegroute is alleen te verwachten door het gebruik van verlichting tijdens de werkzaamheden (Gewone dwergvleermuis, Meervleermuis en Watervleermuis zijn gevoelig voor verlichting op vliegroutes).

Schade op de vliegroutes van vleermuizen is te voorkomen door de werkzaamheden in de periode van winterslaap uit te voeren (december tot en met maart) en buiten deze periode tussen zonsondergang en zonsopkomst uitstralende lichtbronnen naar de vliegroute te voorkomen.

Foerageergebied

Door de aanwezigheid van beplanting en oppervlaktewater wordt het onderzoeksgebied mogelijk als foerageergebied gebruikt door diverse vleermuissoorten. De voorgenomen ingrepen zullen naar verwachting geen invloed hebben op belangrijke foerageergebieden, omdat beplanting en oppervlaktewater blijven bestaan. Tijdens de werkzaamheden blijft ruim voldoende foerageergebied aanwezig in het onderzoeksgebied en nabije omgeving, in vorm van bosranden en bomenrijen, tuinen en wateren. Zodoende is geen sprake van aantasting van onmisbaar foerageergebied.

Otter

Tijdens het veldonderzoek zijn sporen van Otter (Ffw tabel 3 en HR bijlage IV) aangetroffen langs de Vecht onder de brug van de N343 en langs de Radewijkerbeek ter hoogte van de brug in de Bruchterweg. Ook langs de oever bij de Molengoot zijn sporen van Otter gevonden.

Verwacht wordt dat het onderzoeksgebied als foerageergebied wordt gebruikt. Als gevolg van de beoogde plannen zullen geen (vaste) verblijfplaatsen van Otter verloren gaan. Ook is geen sprake van (permanent) verlies van onmisbaar foerageergebied, aangezien tijdens de werkzaamheden ruim voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig blijven langs de Vecht en aantakende wateren in en nabij het onderzoeksgebied. Daarnaast vormen de werkzaamheden geen barrière voor Otter, omdat de wateren passeerbaar blijven.

Overige zwaarder beschermde zoogdieren

Op basis van verspreidingsgegevens, terreinkenmerken en het uitgevoerde onderzoek worden in het onderzoeksgebied geen vaste verblijfplaatsen of onmisbare foerageergebieden verwacht van overige zwaarder (Ffw tabel 2 en 3) beschermde soorten als Waterspitsmuis, Veldspitsmuis, Eekhoorn, Steenmarter en Das.

Laag beschermde zoogdieren

In het onderzoeksgebied zijn verblijfplaatsen van laag beschermde zoogdieren (Ffw tabel 1) als Konijn, Egel, Bunzing, Bosmuis, Rosse woelmuis, Aardmuis, Veldmuis en Mol aangetroffen en/of te verwachten. Bij de planrealisatie kunnen exemplaren en vaste verblijfplaatsen van enkele van deze algemene en laag beschermde soorten verloren gaan. Voor laag beschermde soorten geldt voor ruimtelijk ontwikkelingen automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Ffw, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

Er bestaat een (kleine) kans dat huidige, laag beschermde soorten een strikte beschermingsstatus krijgen in de aanstaande Wet Natuurbescherming. In de loop van dit jaar komt hierover meer duidelijkheid.

3.4 Broedvogels

Voorliggend onderzoek betreft een verkenning (quickscan), waardoor geen systematische broedvogelinventarisatie is uitgevoerd. Op basis van soortwaarnemingen, biotoopeisen, terreinkenmerken, expert judgement en bekende ecologische principes is beoordeeld welke soorten aanwezig kunnen zijn in het onderzoeksgebied. Hierbij is onderscheid gemaakt tussen algemeen voorkomende broedvogels en soorten met jaarrond beschermde nesten.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Voor een aantal broedvogelsoorten geldt dat de nestlocaties inclusief de functionele omgeving jaarrond beschermd zijn (zie kader 3.2). Bij verstoring of vernieling van nesten of leefgebied moet voor deze soorten ook buiten het broedseizoen een ontheffing aangevraagd worden.

Kader 3.2 Broedvogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Onder jaarrond beschermde nesten van broedvogels wordt verstaan: in functie zijnde nesten van de Ooievaar, Boomvalk, Buizerd, Havik, Ransuil, Roek, Wespandief, Zwarte wouw, Slechtvalk, Sperwer, Steenuil, Kerkuil, Oehoe, Gierzwaluw, Grote gele kwikstaart en Huismus. Voor sommige andere soorten geldt dat de nesten jaarrond beschermd zijn als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Buizerd

In één van de bosjes langs de Twenteweg is een nest van Buizerd gevonden (zie bijlage 2 kaart 1). De soort is tevens alarmerend nabij het nest waargenomen.

Bij de herinrichting van het onderzoeksgebied blijven bomen en bosjes behouden, waardoor het nest fysiek niet verloren gaat. Door aanlegwerkzaamheden en door gebruik van paden kan echter wel verstoring van de nestplaats optreden. Hierdoor kan de nestlocatie dusdanig verstoord worden dat deze verlaten wordt. Door werkzaamheden buiten het broedseizoen (van februari tot en met augustus) uit te voeren of voldoende afstand (75 meter) tot de nestplaats te houden, wordt verstoring voorkomen. Verder dienen geen nieuwe (struin)paden gesitueerd te worden binnen een zone van 75 meter van de nestlocatie.

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten

Overige broedvogels met jaarrond beschermde nesten of belangrijke onmisbare foerageergebieden van deze soorten zijn niet in het onderzoeksgebied aangetroffen en worden gezien de terreingesteldheid ook niet verwacht.

Overige broedvogels

In (de directe omgeving van) het onderzoeksgebied zijn diverse soorten van bos, struweel, halfopen landschap en water met oevervegetatie aangetroffen en te verwachten waaronder Patrijs, Zwarte kraai, Meerkoet, Wilde eend, Fuut, Tjiftjaf, Vink, Rietgors en Kleine karekiet.

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt echter een verbod op handelingen die soort, nesten, eieren of vaste rust- of verblijfplaatsen beschadigen of verstoren. Voor werkzaamheden met schadelijke effecten op broedvogels wordt veelal geen ontheffing verleend, omdat het uitvoeren van de werkzaamheden buiten het broedseizoen over het algemeen een goed alternatief vormt. In het kader van de Flora- en faunawet wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd, omdat deze per soort en vaak per jaar kan verschillen. Van belang is of een broedgeval wordt verstoord, ongeacht de datum. Voor de meeste soorten kan de periode tussen half maart en eind juli worden aangehouden als broedseizoen. Bij uitvoering van de werkzaamheden in de periodes tussen half februari - half maart en half juli - half december, is het wel van belang om na te gaan of nog bewoonde nesten van vroeg of laat in het seizoen broedende soorten als Wilde eend en Fuut aanwezig zijn binnen het onderzoeksgebied.

3.5 Vissen

De beschermde Grote modderkruiper (Ffw tabel 3 en RL kwetsbaar), Bittervoorn (Ffw tabel 3 en RL kwetsbaar), Kleine modderkruiper (Ffw tabel 2) en Rivierdonderpad (Ffw tabel 2) zijn aangetroffen en/of bekend in en in de omgeving van het onderzoeksgebied. Op basis van terreinkenmerken, biotoopeisen en bekende verspreidingsgegevens worden geen overige beschermde vissoorten verwacht in het onderzoeksgebied.

Bittervoorn

Tijdens het veldonderzoek zijn enkele vangstwaarnemingen van Bittervoorn gedaan in de oude rivierarm (zie bijlage 2 kaart 1). Ook is een enkele waarneming van Bittervoorn bekend in de Vecht nabij het onderzoeksgebied (NDFP 2016). Omdat het om enkele exemplaren gaat, wordt Bittervoorn in het onderzoeksgebied in lage dichtheden verwacht.

De werkzaamheden in leefgebied van Bittervoorn beperken zich tot het verwijderen van stenen uit de oeverzone. Dit gebied vormt suboptimaal leefgebied voor de Bittervoorn. Hierbij kunnen exemplaren geschaad worden. De werkzaamheden zijn echter klein en tijdelijk van aard en er gaat geen permanent leefgebied verloren. Tijdens de werkzaamheden in de oever zijn er voldoende uitwijkmogelijkheden in andere, vergelijkbare delen in de Vecht.

Formeel is voor Bittervoorn het aanvragen van ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet noodzakelijk. Dit is overigens alleen van toepassing als de werkzaamheden in 2016 worden uitgevoerd: na 1 januari 2017 vervalt de beschermingsstatus van Bittervoorn. Aan het verkrijgen van een ontheffing worden eisen gesteld aan de periode van uitvoering (buiten de minst kwetsbare voortplantingsperiode die loopt van april tot en met augustus) en is het wegvangen van Bittervoorns (en voor voortplanting essentiële zoetwatermosselen) noodzakelijk.

Grote modderkruiper

In de oude rivierarm is uit 2012-2013 een waarneming bekend van Grote modderkruiper (mondelijke mededeling Johan Poffers) (zie bijlage 2 kaart 1). De stenige oevers van de Vecht vormen geen geschikt leefgebied voor de soort. Bij de werkzaamheden wordt de oude rivierarm gehandhaafd en zal geen schade optreden op leefgebied van Grote modderkruiper. Het nemen van vervolgstappen (zoals het aanvragen van ontheffing Flora- en faunawet) is voor Grote modderkruiper niet aan de orde.

Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad

Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad zijn (recent) aangetroffen in de Vecht ten zuiden van het onderzoeksgebied (NDFP 2016). Hoewel beide soorten tijdens het veldonderzoek niet zijn aangetroffen, wordt aangenomen dat Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad voorkomen in de Vecht en aantakken de wateren binnen het onderzoeksgebied. Door het verwijderen van stenen in de oever van de Vecht en het vergraven van oevers kan schade ontstaan aan exemplaren Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad.

Voor Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad geldt een vrijstelling in het kader van de Flora- en faunawet, mits gewerkt wordt volgens de randvoorwaarden uit een goedgekeurde gedragscode, bijvoorbeeld de Gedragscode voor Waterschappen (Unie van Waterschappen 2012). Dit is overigens alleen van toepassing als de werkzaamheden in 2016 worden uitgevoerd: na 1 januari 2017 vervalt de beschermingsstatus van Rivierdonderpad en Kleine modderkruiper.

Aan het werken met een goedgekeurde gedragscode worden eisen gesteld aan de periode van uitvoering (bij voorkeur 15 juli- 1 november) en is van belang dat zorgvuldige wijze van ontsteden en vergraven van de Vecht waarbij vis wordt weggevangen. Van belang is om de maatregelen die nodig zijn voor Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad vast te leggen in een ecologisch werkprotocol, zodat aantoonbaar gewerkt wordt conform de toe te passen gedragscode.

3.6 Amfibieën

Op basis van bekende verspreidingsgegevens, biotoopeisen en terreinkenmerken worden geen zwaarder beschermde amfibieënsoorten (tabel 2 en 3) verwacht in het onderzoeksgebied. Wel worden er enkele algemene en laag beschermde amfibieënsoorten (tabel 1) verwacht als Kleine watersalamander, Gewone pad, Bastaardkikker en Bruine kikker. Deze soorten kunnen overwinterend in de slibbodem van watergangen, de strooisellaag van bosjes en ruigten worden aangetroffen. Voor laag beschermde soorten geldt voor ruimtelijk ontwikkelingen automatisch een vrijstelling van de verbodsartikelen uit de Ffw, waardoor het nemen van vervolgstappen niet aan de orde is.

Er bestaat een (kleine) kans dat huidig laag beschermde soorten een strikte beschermingsstatus krijgen in de aanstaande Wet Natuurbescherming. In de loop van dit jaar komt hierover meer duidelijkheid.

3.7 Overige soortgroepen

Op basis van de terreingesteldheid van het onderzoeksgebied en bekende verspreidingsgegevens, wordt geconcludeerd dat geen voortplanting of vaste verblijfplaatsen van reptielen, beschermde dagvlinders, libellen en overige ongewervelden en weekdieren aanwezig en te verwachten zijn die op basis van de huidige Flora- en faunawet beschermd zijn.

Per 1 januari 2017 wordt een aantal nieuwe soorten beschermd in de Wet Natuurbescherming. Op basis van bekende verspreidingsgegevens (NDFP 2016) en terreinkenmerken wordt alleen Beekrombout verwacht in het onderzoeksgebied. De soort komt mogelijk voor in ondiepe oeverzones van de Vecht.

Als de werkzaamheden (ook) na 1 januari 2017 worden uitgevoerd is ons advies om aanvullend onderzoek in mei-juni 2016 uit te voeren om na te gaan of Beekrombout daadwerkelijk aanwezig is in het onderzoeksgebied. Het precieze beoordelingskader voor Beekrombout is nog onduidelijk, maar vermoedelijk is het aanvragen van ontheffing aan de orde als de soort aanwezig is. Omdat Beekrombout sterk kan profiteren van het ontsteden van de oevers van de Vecht, is er wel uitzicht op het verkrijgen van een dergelijke ontheffing.

4. Geraadpleegde bronnen

Literatuur

Bekker J.P., P. Twisk & A. Diepenbeek (2010). Veldgids Europese zoogdieren. Uitgegeven door de KNNV en VZZ.

Dienst Regelingen (2009). Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingreep.

Ministerie van EZ (2014). Soortenstandaard Bittervoorn – *Rhodeus amarus*, versie 2.0. Rijksdienst voor ondernemend Nederland, december 2014.

Ministerie van EZ (2014). Soortenstandaard Kleine modderkruiper – *Cobitis taenia*, versie 2.0. Rijksdienst voor ondernemend Nederland, december 2014.

Ministerie van EZ (2014). Soortenstandaard Buizerd – *Buteo buteo*, versie 2.0. Rijksdienst voor ondernemend Nederland, december 2014.

Ministerie van EZ (2014). Soortenstandaarden, Juridisch kader. Versie 1.0, oktober 2014. Rijksdienst voor Ondernemend Nederland.

Ministerie van LNV (2004). Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit TRCIZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna.

Ministerie van LNV (2006). Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichtingen ontwikkeling. Dienst Landelijk gebied.

Ministerie van LNV (2009). Besluit van Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van actualisatie Rode Lijsten flora en fauna.

Provincie Overijssel (2015). Omgevingsverordening Overijssel 2009.

Unie van Waterschappen (2012). Gedragscode Flora- en faunawet voor waterschappen. Goedgekeurd door het Ministerie van Economische zaken, landbouw en Innovatie op 6 februari 2012. Unie van Waterschappen.

Internet

NDFF.nl (Databank met soortwaarnemingen in Nederland)

Provincie Overijssel: Atlas van Overijssel

RAVON.nl (website met soortinformatie over reptielen, amfibieën en vissen).

Vechtparkhardenberg.nl (website met informatie over project Ruimte voor de Vecht)

Vissenatlas.nl (website met viswaarnemingen in Nederland)

Waarneming.nl (website met soortwaarnemingen in Nederland)

Zoogdieratlas (website met zoogdierwaarnemingen in Nederland)

Bijlagen

Bijlage 1 - Samenvatting natuurwetgeving

Flora- en faunawet

Inleiding

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Onder de Flora- en faunawet zijn ongeveer 500 soorten in Nederland aangewezen als beschermde dier- of plantensoort. De doelstelling van de wet is de bescherming en het behoud van de gunstige staat van instandhouding van in het wild levende plant- en diersoorten. Het uitgangspunt van de wet is 'nee, tenzij'. Dit betekent dat activiteiten met een schadelijk effect op beschermde soorten in principe verboden zijn.

De Flora- en faunawet kent een groot aantal verbodsbepalingen die samenhangen met ruimtelijke ingrepen, plannen en projecten. Zo is het verboden beschermde inheemse planten te plukken of te beschadigen en geldt voor beschermde dieren een verbod op het doden, verwonden en opzettelijk verontrusten. Ook is het verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde inheemse dieren te beschadigen of te verstoren of eieren te rapen of te vernielen. De verbodsbepalingen betreffende planten op hun groeiplaats zijn opgenomen in artikel 8. De verbodsbepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving zijn vermeld in artikel 9 tot en met 12.

Van het verbod op schadelijke handelingen ('nee') kan onder voorwaarden ('tenzij') worden afgeweken, met een ontheffing of vrijstelling. Het verlenen hiervan is de bevoegdheid van de minister van Economische Zaken (EZ), of, in geval van beheer en schadebestrijding, van Gedeputeerde Staten van de provincies.

Beschermde dier- en plantensoorten

Beschermde inheemse planten- en diersoorten zijn bij algemene maatregel van bestuur aangewezen. Het zijn soorten die van nature in Nederland voorkomen en die in hun voortbestaan worden bedreigd of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd. Ook zijn soorten aangewezen die niet noodzakelijkerwijs in hun voortbestaan worden bedreigd, maar wel bescherming genieten ter voorkoming van overmatige benutting.

De volgende diersoorten zijn beschermd volgens de Flora- en faunawet:

1. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *zoogdieren*, met uitzondering van gedomesticeerde dieren en met uitzondering van de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis;
2. Alle van nature op het Europese grondgebied van de Lidstaten van de Europese Unie voorkomende soorten *vogels* met uitzondering van gedomesticeerde vogels;
3. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *amfibieën en reptielen*;
4. Alle van nature in Nederland voorkomende soorten *vissen*, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is;
5. Een aantal ongewervelden (o.a. *insecten, libellen en kevers*) die in hun voortbestaan bedreigd zijn of het gevaar lopen in hun voortbestaan te worden bedreigd.

Er zijn drie beschermingsregimes van kracht, mede afhankelijk van de zeldzaamheid van de soort en de status in Europese richtlijnen. Van licht naar zwaar beschermd zijn de soorten opgenomen op Tabel 1, 2 of 3. Voor vogels gelden specifieke eisen, met name tijdens het broedseizoen. Bij ruimtelijke ingrepen geldt automatisch vrijstelling voor soorten van Tabel 1 waardoor de meeste aandacht gevraagd is voor soorten van Tabel 2/3 en voor vogels.

Wijze van toetsing en beoordeling

Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren, zijn beschermde soorten aanwezig en is er sprake van overtreding van een verbodsbepaling uit de Flora- en faunawet, dan dient u een ontheffingsaanvraag in te dienen bij de RVO.

Hierbij worden de volgende vragen gesteld:

- In welke mate wordt de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaats aangetast?
- Is er een bij wet genoemd belang? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Is er een andere bevredigende oplossing? (behalve bij Tabel 2-soorten)
- Komt de gunstige staat van instandhouding niet in gevaar?

RVO beoordeelt of het bij wet genoemd belang zwaarder weegt dan het overtreden van de verbodsbepaling(en). Voor Tabel 2-soorten gelden minder zware eisen en kan een door het ministerie goedgekeurde gedragscode ook uitkomst bieden. De gedragscode moet wel van toepassing zijn op uw activiteit en u moet kunnen aantonen dat u precies zo werkt als in de gedragscode staat. Voor Bijlage 1-soorten uit Tabel 3 krijgt u alleen ontheffing wanneer sprake is van een bij wet genoemd belang. Bij een ruimtelijke ingreep betreft het meestal één van de onderstaande vier belangen:

Bescherming van flora en fauna (b)

Volksgezondheid of openbare veiligheid (d)

Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten (e)

Uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling (j)

Voor vogels en soorten van bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt dat u in bepaalde gevallen alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een bij wet genoemd belang uit respectievelijk de Vogelrichtlijn¹ en de Habitatrichtlijn.

Rode lijsten

Los van de Flora- en faunawet heeft de toenmalige Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit ter uitvoering van de bepalingen in artikelen 1 en 3 van het Verdrag van Bern een aantal Rode Lijsten voor bedreigde en kwetsbare soorten dieren en planten gepubliceerd². Voor soorten van de Rode Lijsten heeft de overheid zich verplicht onderzoek en werkzaamheden te bevorderen die nodig zijn voor bescherming en beheer. Het voorkomen van een soort op de Rode Lijst heeft geen wettelijke beschermingsstatus tot gevolg. Opname op de Rode Lijst zegt alleen iets over de zeldzaamheid en populatieontwikkelingen van de betreffende soorten.

Natuurbeschermingswet 1998

Op 1 oktober 2005 is de gewijzigde Natuurbeschermingswet 1998 in werking getreden. De Natuurbeschermingswet heeft betrekking op Natura 2000 gebieden in Nederland en verankert een deel van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving. Natura 2000 bestaat uit een netwerk van Europese natuurgebieden. Het vormt de basis van het Europese natuurbeleid. Natura 2000 is gericht op de instandhouding en ontwikkeling van soorten en ecosystemen die voor Europa belangrijk zijn.

Nederland regelt aan de hand van een vergunningenstelsel de zorgvuldige afweging rond projecten die gevolgen kunnen hebben voor Natura 2000-gebieden. Deze vergunningen worden verleend door de provincies of door de

¹ In de Vogelrichtlijn worden alleen de belangen b en d én de veiligheid van het luchtverkeer (belang c) genoemd.

² Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van TRCJZ/2004/5727, houdende vaststelling van rode lijsten flora en fauna en Besluit van de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit van 28 augustus 2009, 25344, houdende vaststelling van geactualiseerde Rode lijsten flora en fauna.

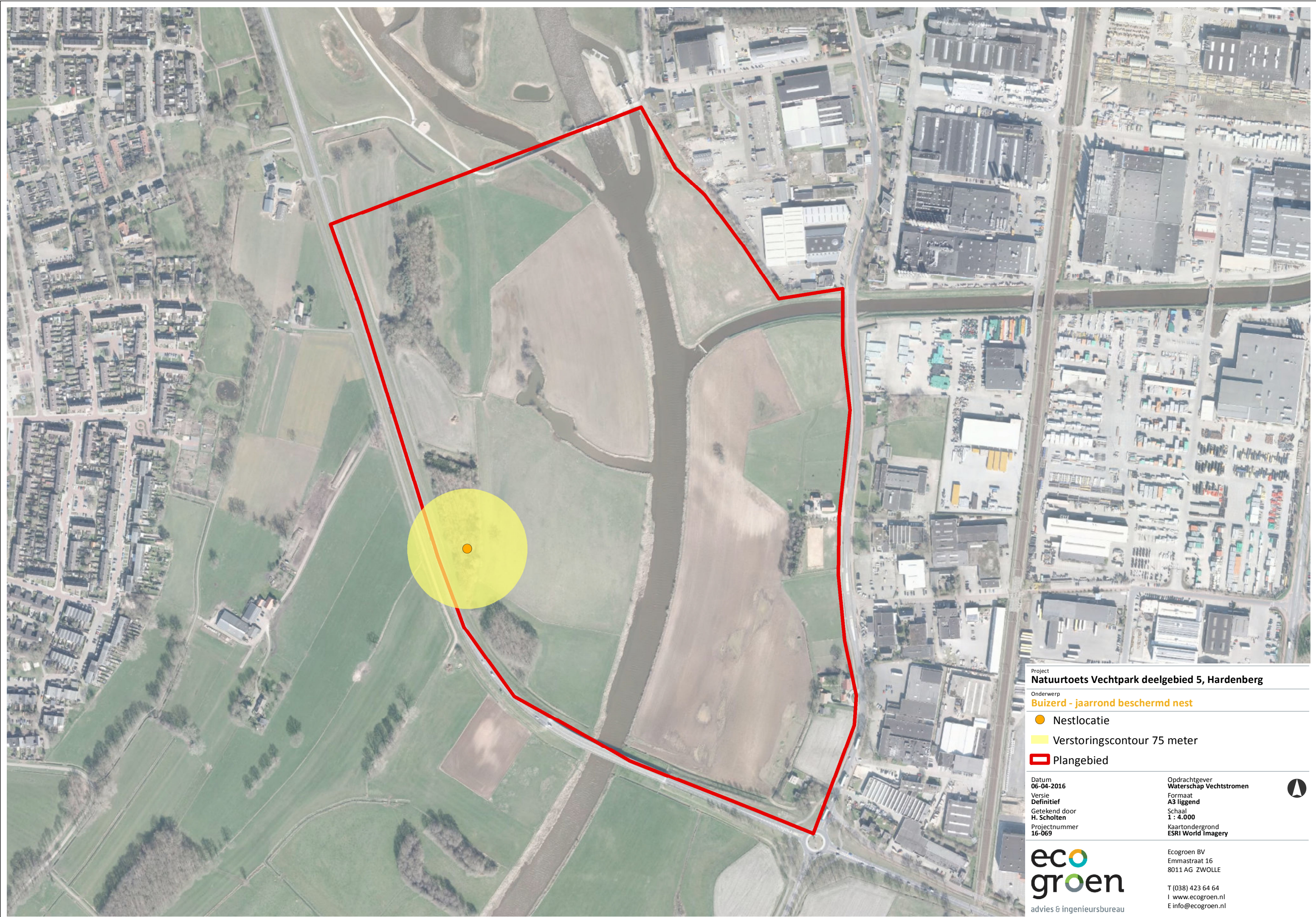
Minister van EZ. Daarnaast stelt Nederland voor al haar Natura 2000-gebieden beheerplannen op waarin de te beschermen waarden, de zogeheten instandhoudingdoelen, nader worden uitgewerkt in ruimte, tijd en omvang.

In voorgaand wettelijk kader zijn alleen de meest relevante onderdelen van de wetgeving vereenvoudigd weergegeven. Aan deze tekst kunnen derhalve geen rechten worden ontleend. Voor meer achtergronden en de oorspronkelijke wetsteksten

Bijlage 2 - Verspreidingskaarten

1. Buizerd
2. Vissen

Project
Natuurtoets Vechtpark deelgebied 5, Hardenberg

Onderwerp
Buizerd - jaarrond beschermd nest

- Nestlocatie
- Verstoringscontour 75 meter
- Plangebied

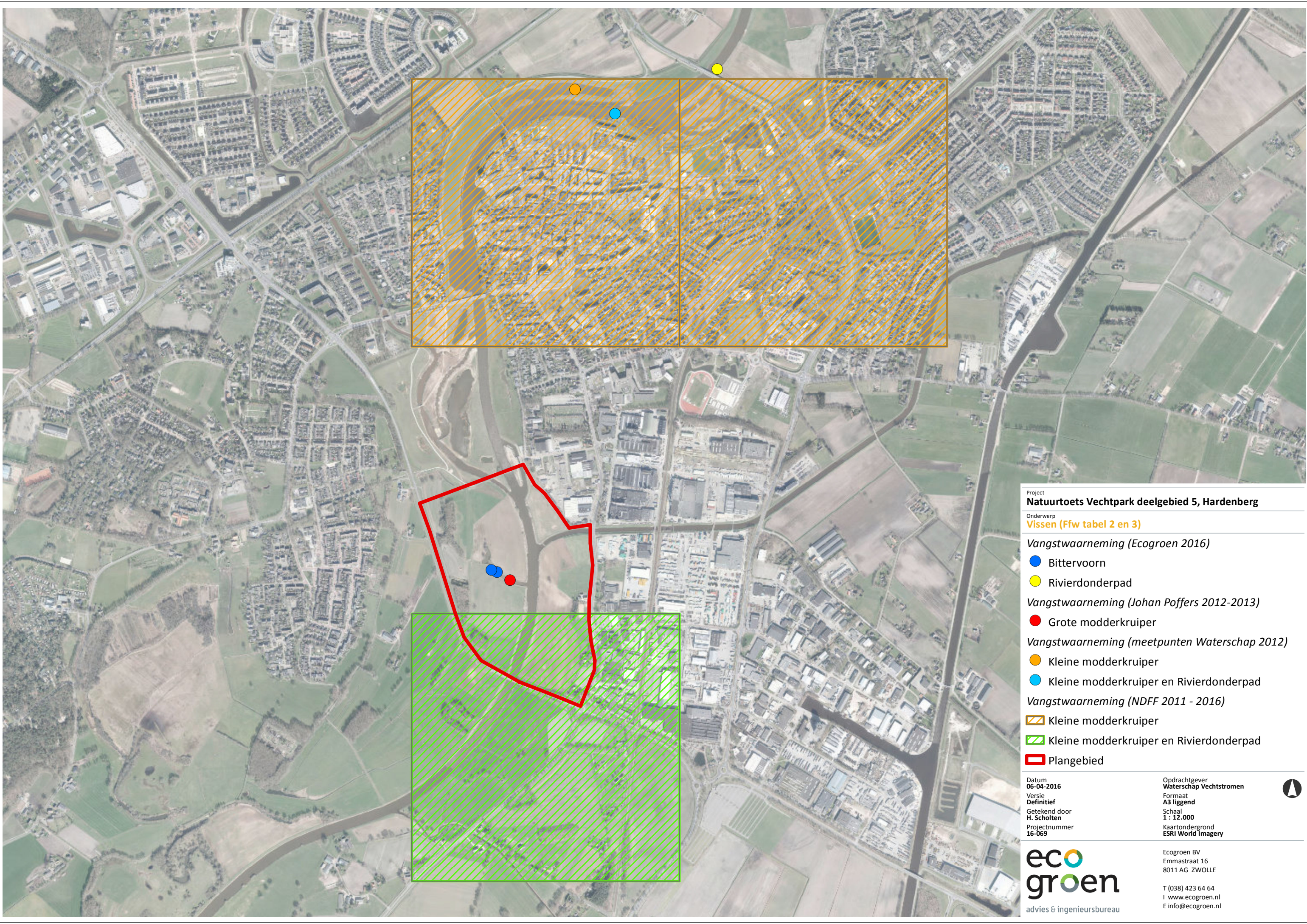
Datum
06-04-2016
Versie
Definitief
Getekend door
H. Scholten
Projectnummer
16-069

Opdrachtgever
Waterschap Vechtstromen
Formaat
A3 liggend
Schaal
1 : 4.000
Kaartondergrond
ESRI World Imagery

ecogroen
advies & ingenieursbureau

Ecogroen BV
Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE
T (038) 423 64 64
I www.ecogroen.nl
E info@ecogroen.nl

Project
Natuurtoets Vechtpark deelgebied 5, Hardenberg

Onderwerp
Vissen (Ffw tabel 2 en 3)

Vangstwaarneming (Ecogroen 2016)

- Bittervoorn
- Rivierdonderpad

Vangstwaarneming (Johan Poffers 2012-2013)

- Grote modderkruiper

Vangstwaarneming (meetpunten Waterschap 2012)

- Kleine modderkruiper
- Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad

Vangstwaarneming (NDFP 2011 - 2016)

- ▨ Kleine modderkruiper
- ▨ Kleine modderkruiper en Rivierdonderpad

▭ Plangebied

Datum
06-04-2016
Versie
Definitief
Getekend door
H. Scholten
Projectnummer
16-069

Opdrachtgever
Waterschap Vechtstromen
Formaat
A3 liggend
Schaal
1 : 12.000
Kaartondergrond
ESRI World Imagery

ecogroen
advies & ingenieursbureau

Ecogroen BV
Emmastraat 16
8011 AG ZWOLLE
T (038) 423 64 64
I www.ecogroen.nl
E info@ecogroen.nl